

ה'קיסר' המשיחי ומשנהו - סיפור מההפטרה...

בעצמו" - וביפה ענף לאיכ"ר שם פי' דקאי לפי הדיעה שביאת המשיח אחר תחיית המתים. ע"ש.

ורבינו 'מגשר' בין הבבלי לירושלמי

ויש לומר הכוונה בזה, שנשמת דוד המלך תתלבש במלך המשיח, ע"ד העניין ד"משה - הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון" (ראה שמו"ר פ"ב, ו. זח"א רנ"ג, א. ש' הפסוקים פרשת ויחי) - אף דמשה לוי ומשיח משבט יהודה - שהכוונה בזה שנשמת משה תתלבש בגואל אחרון. (אוה"ח ויחי מט, יא.)

- משמע מהערת רבינו ששולל לחלוטין אפשרות כזו!
- למה בכלל יודקק מלכא משיחא ל'משנה למלך'?
- מישרה שלא מצינו כלל במלכי בית דוד!
- מדוע מכנה אותם הגמרא בשמות רומיים-לועזיים ולא משתמשת בלשון הקדש "מלך" ו'משנה למלך'?

ביאור רבנו בדברי הגמרא:

שמה כוונת הגמרא איננה לשני אישים נפרדים (האחד 'קיסר' ומשנהו 'פלג' קיסר) אלא לשתי דרגות באישיות המשיח ובשלב התגלותו

בשלב הראשון: איננו 'דוד אחר' אלא 'הא' המשכיות' של דוד המלך עליו-השלום

דמב"ם יד החזקה - הלכות מלכים פרק יא המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו... [= שזוהו ענין 'חידוש הישנות']

האם לדעת רש"י אפשר ללמוד מקטע זה שתיבתן אפשרות ש'משיח' יהיה מן מתייא?

דוד אחר - שעתיד ללמוד עליהם: אקים - הקים לא נאמר אלא אקים: כגון קיסר ופלגי קיסר - מלך ו'שני' לו, כן דוד החדש מלך, כדכתיב ודוד מלכס אשך אקים - ודוד המלך 'שני' לו, כדכתיב "נשיא להם" ולא כתוב מלך:

- שאלותיו של הרבי זי"ע על דו שיח זה:
- מהי הכוונה: 'דוד אחר' ויהא גם שמו רבי דוד?..
- הוכחת רש"י: "ולא כתוב 'מלך' - ראה פסוק קודם!
- קושיית ר"פ: 'והכתיב: "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" - וכי חשב שכונת הפסוק לדוד בן ישי עליו השלום שיקום לתחייה!?

הערת הרבי בלקו"ש חל"ה לפרשת ויגש ע' 206:

(6) ולכאורה עכצ"ל שאין דוד המלך בעצמו מלך המשיח שיהיה "נשיא להם לעולם", שהרי תחילת פעולת מלך המשיח תהיה קודם הגאולה, כמבואר ברמב"ם (הל' מלכים פי"א ה"ד) ובוודאי קודם תחיית-המתים (גם דצדיקים הקמים מיד, כמחז"ל (יומא ה, ב.) מה ואהרן עמנו).

אבל ראה ירושלמי ברכות (פ"ב ה"ד) ואיכה רבה (פ"א נ"א) דמלכא משיחא " אין מן חייה הוא דוד שמייה, אין מן דמכייא הוא דוד שמייה" (= אם מן החיים הוא יהא שמו דוד, ואם מן המתים הוא יהיה דוד בעצמו, פני משה שם). ובפיוט אומץ ישעך (דהושענא רבא): "קול צמח כו' הוא דוד

מהפטורת ויגש יחזקאל פרק לז

(כד) ועבדי דוד מלך עליהם ורועה אחד יהיה לבקלם ובמשפטי ילכו וחקתי ישמרו ועשו אותם: (כה) וישבו על הארץ אשר נתתי לעבדי ליעקב אשר ישבו בה אבותיכם וישבו עליה המה ובניהם ובני בניהם עד עולם ודוד עבדי נשיא להם לעולם:

האמנם דוד בן ישי יקום מקברו בהר ציון ויגאלנו?

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח/ב אמר רב אי מן חייה הוא כגון רבינו הקדוש אי מן מתיה הוא כגון דניאל איש חמודות.

אמר רב יהודה אמר רב: עתיד הקדוש ברוך הוא להעמיד להם דוד אחר שנאמר "ועבדו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם אשר אקים להם" הקים לא נאמר אלא אקים

אמר ליה רב פפא לאבבי והכתיב "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" [=עונה אביי:] כגון קיסר ופלגי קיסר

ומפרש רש"י סנהדרין דף צח/ב

אי מן חייה הוא כגון רבינו הקדוש - אם משתי מלותן שחיים עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש, לכובל תחלואים וחסיד גמור הוה, כדאמרין צבצבא מניעא (פה, א), ואם היה מלותן שמתו כבר היה דניאל איש חמודות שגדון ציפורין בגוב אריות וחסיד גמור היה, והאי כגון לאו דווקא.

לישנא אחרינא: כגון רבינו הקדוש, כלומר, אם יש דוגמתו בחיים היינו רבינו הקדוש, ואם דוגמתו הוא למתים, היינו כגון דניאל איש חמודות:

ועל דרגא זו נאמר:

”וְדוֹד עֲבָדֵי נְשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם #

וכל זאת באמצעות 'השפעתו התורנית' [כ'נשיא']

כמ"ש הרמב"ם הלכות תשובה פרק ט (ב) ומפני זה נתאוו כל ישראל נביאייהם וחכמיהם לימות המשיח כדי שינוחו ממלכיות שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן וימצאו להם מרגוע וירבו בחכמה כדי שיזכו לחיי העולם הבא לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' ונאמר ולא ילמדו איש את אחיו ואיש את רעהו ונאמר והסירותי את לב האבן מבשרכם.

מפני שאותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהיה יתר משלמה ונביא גדול הוא קרוב למשה רבינו ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'...

[נסוף כל השכר כולו והטובה האחרונה שאין לה הפסק וגרעון הוא חיי העולם הבא] אבל ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך אלא שהמלכות תחזור לישראל וכבר אמרו חכמים הראשונים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד:

וזוהי הגדרת 'נשיא לפי הרמב"ם':

רמב"ם יד החזקה - הלכות סנהדרין פרק א (ג) כמה בתי דיני קבועין יהיו בישראל וכמה יהיה מניין קבועין בתחלה בית דין הגדול במקדש והוא הנקרא סנהדרי גדולה ומניינם שבעים ואחד שנאמר אספה לי שבעים איש מזקני ישראל ומשה על גביהן שנאמר והתיצבו שם עמך הרי שבעים ואחד.

הגדול בחכמה שכולן מושיבין אותו ראש עליהן והוא ראש הישיבה והוא שקורין אותו החכמים נשיא בכל מקום והוא העומד תחת משה רבינו

אך בשלב השני: יהא זה 'דוד אחר' במהותו 'בטא חידוש-חריג' שלא היה מעולם אצל 'דוד המלך'

כתיאור רמב"ם יד החזקה - הלכות מלכים פרק יא

מה שיהיה בשיא התהליך-המשיחי:

(ד) ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמות ה' הרי זה בחזקת שהוא משיח.

אם עשה והצליח ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי [=עד כאן תיקון 'עם ישראל בלבד - ואז מגיע השיא':]

ויתקן את העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכס אחד [= דבר שלא היה אצל דהמע"ה]

ועל דרגא זו נאמר:

”וְעֲבָדֵי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם”

וזאת באמצעות 'השפעתו השתלמנית' [כ'מלך']

בדרגתו ההתחלתית 'יקרא:

'פלאג-קיסר'

בדרגתו הסופית 'יקרא:

'קיסר'

מנין מקור התואר 'קיסר'?

תוספות עבודה זרה דף י"א

ואור"י דנשיא הוא הישיש שמפורש בספר יוסיפון שנסבצו רומיים שלא להמליך עליהם עוד מלך שבזיל אחד שלקח אשה אחת בחזקה אלא שהיו ממנים ישיש אחד ולו שלש מאות יועלים

ולסוף כמה שנים מלך עליהם אחד בחזקה שמתה אמו בלדתה ונבקעה בטנה ומלאוהו חי ומלך עליהם ונקרא 'קיסר' בלשון רומי והוא לשון כרות בעברית ועל שמו נקרא כל המלכים שלאחריו 'קיסר':

נמצא ש'קיסר' פירושו: 'יוצא דופן'!

ואולי י"ל שגם בדרגתו ההתחלתית [פלאג קיסר]:

יש בו מעט 'יוצא דופן' בזעיר אנפין:

שהרי 'יכוף כל ישראל' ולהחזיר הרשעים

בתשובה בכפייה, הוא כח 'חריג' מעט

שלא היה כל כך בימי מלכי בית דוד הקודמים

אבל בגלל שהשפעתו איננה חורגת מעם ישראל

נקרא עדיין 'פלאג-קיסר'

ומעתה יובנו כל שינויי-הלשון בשני-הפסוקים שבהפטורת ויגש

פלאג-קיסר

דרגתו	לעולם	נשיא להם	דוד עבדי
תיקון ישראל בלבד בתומ"צ	לא רק בתקופת-ההמלכה	'רב' השפעה בקירוב	עיקר-מעלתו המשך של דוד

קיסר

דרגתו	-----	מלך עליהם	עבדי דוד
ויתקן את העולם כולו לעבדו שכס אחד	רק בתקופת הכפיה והמלחמות	'מלך' שולט בכל האנושות	עיקרו 'עבדי' אלא שהוא מזרע דוד

וזוהי פי' דברי רש"י:

וְדוֹד הַמֶּלֶךְ 'שְׁנִי' לוֹ, כְּדַכְתִּיב "נְשִׂיא לְהֵם"

ולא כתוב מלך:

כלומר בפסוק "ודוד עבדי נשיא להם לעולם" שמדבר בהמשכו של 'דוד' [שהוא 'פלאג-קיסר'] אצלו לא כתוב הלשון 'מלך' [רק בפסוק: "ועבדי דוד" שקאי ב'קיסר' שם נקט הכתוב לשון 'מלך']

נמצא שלמרות היעלוי' בדרגת 'קיסר' אין דרגתו 'נצחית'

אבל דרגת 'פלאג-קיסר' שהוא ענין ה'רבי' אותה יצטרכו תמיד לעולם ועד!